

Sygn. akt VIII U 19/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia (del.) Anna Capik-Pater
Protokolant	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2019 r. w Gliwicach

sprawy I. A.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania I. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 26 października 2017 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję zobowiązując organ rentowy do uwzględnienia przy ustalaniu kapitału początkowego dla ubezpieczonej I. A. zarobków za 1977 rok w wysokości 37.271,10 zł (trzydzieści siedem tysięcy dwieście siedemdziesiąt jeden złotych 10/100) oraz za 1978 rok w wysokości 49.935 zł (czterdzieści dziewięć tysięcy dziewięćset trzydzieści pięć złotych) i ustala, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 27,72%, natomiast kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku kwotę 49.856,95 zł (czterdzieści dziewięć tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych 95/100).

(-) sędzia (del.) Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 19/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 października 2017 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonej I. A.. W uzasadnieniu wskazał, że w okresie od 19 marca 1976 r. do 15 stycznia 1977 r. i od 8 lutego 1977 r. do 31 lipca 1979 r. za podstawę wymiaru składek przyjęto kwotę obowiązującego minimalnego wynagrodzenia pracowników proporcjonalnie do okresów podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 14,78%, a wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 44 228,58 zł.

Z powyższą decyzją nie zgodziła się ubezpieczona. Wniosła odwołanie, w którym kwestionowała obliczenia organu rentowego, w tym przyjęte przez organ rentowy minimalne wynagrodzenie za pracę za ww. okresy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie i wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona I. A. pracowała w (...) we W. od 19 marca 1976 r. do 15 stycznia 1977 r. Była zatrudniona ze stawką wynoszącą 9 zł na godzinę. Pracowała w wymiarze 8 godzin dziennie. Z tego tytułu w miesiącu styczniu 1977 r. osiągnęła wynagrodzenie wynoszące 864 zł.

Następnie ubezpieczona pracowała w (...) Zakładach (...) w R. od 8 lutego 1977 r. do 31 lipca 1979 r. Z tego tytułu w 1977 r. osiągnęła wynagrodzenie w wysokości 36407,10 zł, a w 1978 r. w wysokości 49 935 zł.

Z hipotetycznych obliczeń organu rentowego wynika, że gdyby przyjąć, iż w ww. latach ubezpieczona otrzymywała powyższe zarobki, to do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego należałoby uwzględnić lata 1976-1985, a wskaźnik wyniósłby 27,72%, zgodnie z poniższym zestawieniem

za rok kalendarzowy	zarobki-dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w zł)	kwota rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego za rok kalendarzowy (w zł)	stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %)
1976	17 424	51 372,00	40,70
1977	37 271,10	55 152,00	67,58
1978	49 935	58 644,00	85,15
1979	31 249	63 924,00	83,80
1980	0	72 480,00	0
1981	0	92 268,00	0
1982	0	139 572,00	0
1983	0	173 700,00	0
1984	0	202 056,00	0
1985	0	240 060,00	0
SUMA WSKAŹNIKÓW	277,23%		

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego	27,23%	
---	--------	--

W związku z powyższym wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 49 856,95 zł.

W dniu 26 października 2017 r. organ rentowy wydał decyzję, w której ponownie ustalił ubezpieczonej kapitał początkowy. W wyliczeniach przyjął, że ubezpieczona w latach 1977-1978 osiągała minimalne wynagrodzenie za pracę. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego został ustalony na podstawie lat 1989-1998 i wyniósł 14,78%. Z kolei wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 44 228, 58 zł.

Od powyższej decyzji ubezpieczona wniosła odwołanie, które zainicjowało niniejsze postępowanie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, aktach osobowych ubezpieczonej oraz kartotek zarobkowych; zeznań ubezpieczonej złożonych na rozprawie w dniu 12 września 2018 r. (k.29); kopii legitymacji ubezpieczeniowej (k.74-80).

Sąd podzielił hipotetyczne obliczenia organu rentowego, w których uwzględniono, że w latach 1977 i 1978 wynagrodzenie ubezpieczonej wynosiło kolejno 37 271,10 zł i 49 935 zł. Kwoty te wynikają z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym kartotek zarobkowych, które zostały przedłożone w trakcie postępowania sądowego oraz z przedmiotowych obliczeń. Uwzględnienie tych kwot wpłynęło ostatecznie na wysokości wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, który ostatecznie wyniósł 27,72% oraz na wartość kapitału początkowego, który na dzień 1 stycznia 1999 r. wzrósł do 49 856,95 zł.

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych i rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

Należy stwierdzić, że zgodnie z treścią art. 174 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 t.j.) podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Natomiast zgodnie z normą art. 15 postawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie z treścią art. 15 ust. 4 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz

4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Z kolei w myśl art. 15 ust. 6 na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Natomiast, jak stanowi art. 17, ust. 1 jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru renty w myśl art. 15 ust. 1 dla ubezpieczonego, o którym mowa w art. 58 ust. 1 pkt 1-4, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się podstawę wymiaru składek za okres faktycznego podlegania ubezpieczeniu, z uwzględnieniem ust. 2 i 3. Przepis art. 15 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Zaś po myśli § 21 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. (Dz. U. z dnia 8 listopada 2011r.) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadza się do tego, czy mając na uwadze ustalony stan faktyczny i obowiązujące przepisy należy uznać odwołanie ubezpieczonej za uzasadnione, a tym samym uwzględnić do obliczenia kapitału początkowego wynagrodzenie osiągnięte w latach 1977-1978 wyższe niż minimalne.

Warunkiem uwzględnienia konkretnego wynagrodzenia do ustalenia podstawy wymiaru jest wykazanie, że było ono faktycznie wypłacone w konkretnej wysokości oraz, że zostało wykazane w sposób nie budzący wątpliwości. Przy czym obowiązujące organ rentowy, w zakresie ustalania świadczeń emerytalno – rentowych, a także kapitału początkowego, przepisy cytowanego wyżej rozporządzenia wymagają, aby środkiem dowodowym było stosowne zaświadczenie wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, bądź też zapisy w legitymacji ubezpieczeniowej lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Należy również podkreślić, że zgodnie z ugruntowanym już stanowiskiem judykatury i doktryny „sądy pracy i ubezpieczeń społecznych rozpoznając sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych dokonują kontroli zgodności decyzji administracyjnych wydanych w tych sprawach z prawem w trybie odrębnym określonym w kodeksie postępowania cywilnego, w którym to trybie nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu administracyjnym toczącym się przed organami rentowymi” (vide – wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 kwietnia 1996r., sygn. akt III AUr 235/96, Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997r., nr 1, poz. 2). Z kolei w wyroku z dnia 25 lipca 1997r. sygn. akt II UKN 186/97 Sąd Najwyższy stwierdził, że: „W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1984r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.)” (OSNP z 1998r, Nr11, poz. 342).

Tak więc w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych mogą być przeprowadzane wszelkie dowody zmierzające do prawidłowego rozstrzygnięcia.

W ocenie Sądu z zebranego w postępowaniu materiału dowodowego, w tym podzielonych przez Sąd hipotetycznych obliczeń organu rentowego (k. 65-68) wynika, że w latach 1977-1978 wynagrodzenie ubezpieczonej wynosiło kolejno 37 271,10 zł i 49 935 zł. W przypadku okresu spornego od lutego 1977 do grudnia 1978 r. wynagrodzenie ubezpieczonej

wynika wprost z kartotek zarobkowych. Natomiast za miesiąc styczeń 1977 r. wartość osiąganego przez ubezpieczoną wynagrodzenia w kwocie 864 zł wynika z obliczeń organu rentowego, które zostały wykonane na polecenie Sądu. Uwzględnienie przez Sąd tych danych wpłynęło na wartość wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, które wyniósł 27,72% i został ustalony na podstawie lat 1976-1985. Tym samym wartość kapitału początkowego wzrosła do 49 856,95 zł.

Sąd wziął pod uwagę zapisy dotyczące zarobków z legitymacji ubezpieczonej w miejsce i w okresach gdzie przyjęto minimalne wynagrodzenie przy założeniu, że w okresie od 19.03.1976r. do 15.01.1977r. zarabiała ubezpieczona co miesiąc taką samą kwotę i nie ulegała ona zmianie na przełomie roku (po 9 złotych za godzinę pracy, w pełnym wymiarze czasu pracy), oraz w okresie od sierpnia 1978r. do czerwca 1979r. również w każdym z miesięcy zarabiała po tyle samo tj. po 16,50 zł na godzinę pracując w pełnym wymiarze czasu pracy . Przyjęte założenia znajdują oparcie w zeznaniach ubezpieczonej, którym Sąd dał wiarę jak też w zgromadzonej dokumentacji w postaci legitymacji ubezpieczeniowej, akt osobowych ubezpieczonej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd działając na podstawie art. 477¹⁴ §2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do uwzględnienia przy ustalaniu kapitału początkowego dla ubezpieczonej zarobków za 1977 r. w wysokości 37 271,10 zł oraz za 1978 r. w wysokości 49 935 zł i ustalił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 27,72%, natomiast kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku kwotę 49 856,95 zł.

(-) sędzia (del.) Anna Capik-Pater